

HORIA SIMA

PENTRUCE AM PIERDUT
RĂZBOIUL
DIN RĂSĂRIT ȘI AM
CĂZUT ÎN ROBIA
COMUNISTĂ

213513
Extras din Buletinul Comitetului Național
Româno-American, Anul XV, 20 Aprilie 1972,
cu revizuri și adăugiri.

BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ «GENERAȚIA NOUĂ»

MADRID, 1973

PENTRUCE AM PIERDUT RAZBOIUL DIN RASARIT ȘI AM CAZUT IN ROBIA COMUNISTA

Războiul ce l-a purtat România contra Rusiei bolșevice pentru apărarea fruntariilor țării, ca orice întâmplare istorică, nu poate fi circumscris în limitele lui cronologice, 22 Iunie 1941 - 23 August 1944. Substanța acestui războiu s'a strâns de mult mai de departe; el are o serie de antecedente care fac parte integrantă din propria lui natură. Această pre-istorie a lui e tot atât de important să fie cunoscută și examinată, dacă vrem să-i înțelegem tragicul final. Nu am pierdut războiul într'un singur moment, cum ar fi Stalingradul, și nici datorită unei singure decizii, Teheran, care a dus la împărțirea Europei în sfere de influență, ci l-am pierdut, așa zicând pe drum, în decursul perioadei ce s'a scurs dela un războiu la altul, prin acumularea unui lung șir de erori și adversități. Dacă adversitățile nu puteau fi evitate, ieșind din sfera voinței naționale, erorile puteau fi eliminate, fiind de competența guvernanților.

În paginile care urmează voi încerca să expun această lentă eroziune a posibilităților noastre de a ne înfrunța cu comunismul, în condițiuni ca să ne putem salva țara dela cutropire și robie. Voi arăta cum, pe parcursul celor două decenii de viață românească liberă, acei ce aveau răspunderea destinului națiunii au luat rând pe rând apa dela moara națiunii și au trecut-o în albia comunismului, până ce biata moară românească, lipsită de forță, a înțepenit. Pierderea independenței naționale este rezultatul unui lung pro-

ces de degradare a politicei noastre interne și externe, săvârșit de oameni de cea mai felurită speță, începând dela inconștienți până la trădători și agenți ai inamicului.

1. *Latenta amenințare*

Biruința comunismului în Rusia atârna ca o sabie a lui Damocle deasupra capului nostru, în așteptarea unui moment propice ca să ni-l reteze. Dacă în prima fază a revoluției rusești, am profitat de haosul creat și de desmembrarea imperiului țarist pentru a recupera Basarabia, mai târziu, și pe măsură ce regimul ieșit din revoluție se consolida, trebuia să ne cutremurăm de ceea ce ar putea să se întâmple neamului nostru în viitor și cu înfrigurare să ne pregătim cuirasa de care să se izbească atacurile dușmane.

Această mobilizare permanentă a spiritului național contra monstrului care ne pândea de dincolo de Nistru era cu atât mai ușor de realizat cu cât poporul nostru cunoștea bolșevismul din propria lui experiență. Armata română a trebuit să se înfrunte în 1917 cu bandele de soldați ruși sovietizați cari părăseau frontul în masă și amenințau Iașii, unde se aflau Regele și guvernul țării. Tot cu arma în mână, la cererea fraților basarabeni, a trebuit să curățim provincia dintre Prut și Nistru de aceleași hoarde care prădau și ucideau și tot cu prețul sângelui vărsat am alungat pe bolșevicii care se cuibăriseră la Budapesta, salvând nu numai România, ci și întreaga Europă Centrală de invazia comunistă. Chiar în interiorul țării s'au produs, între anii 1919-1922, alunecări spre stânga și a fost nevoie de intervenția armatei și de sănătoasa reacțiune a tineretului universitar ca să se stingă focarele de agitație.

Dar fiara bolșevică, înfrântă pentru moment în încercările ei de a deveni stăpâna Europei printr'un singur asalt revoluționar generalizat, nu era biruită. Ea s'a retras în viuzina moscovită, de unde pregătea revanșa. Viitoarele revăr-

sări ale comunismului asupra vecinilor nu vor mai fi brusce și necontrolate —lecțiile depe Vistula și Budapesta le-au folosit— ci o măiastră combinație de intrigă, diplomatie și forță. Victimile de mâine vor trebui să fie în prealabil cloroformizate, să li se adoarmă instinctul de apărare, să fie prinse ca într'o pânză de paianjen de rețelele conspirației comuniste încât atunci când va veni ceasul loviturii de grație, acestea să nu mai opună decât o slabă rezistență.

2. *Tragedia începe cu partidele*

E greu de priceput cum aceste semne premergătoare, care nu mai lăsau niciun dubiu asupra intențiilor și planurilor de agresiune ale Uniunii Sovietice contra țării noastre, nu au avut efectul așteptat în pătura conducătoare a țării. O cât de ușoară percepere a primejdiei ar fi trebuit să-i determine pe conducători să elaboreze o politică de lungă durată, care să se transmită ca o permanență națională, pe deasupra partidelor care se succedau la putere, și al cărei obiectiv să fie întărirea țării în toate sectoarele pentru a face față oricărei încercări inamice de a forța linia Nistrului. Tot destinul nostru, toată istoria noastră se juca pe această carte. Vom exista ca națiune și ne vom putea desvolta în conformitate cu aspirațiile noastre naționale numai dacă vom izbuti să împiedicăm puhoiul bolșevic să se reverse peste țara noastră și vom pierde totul, inclusiv dreptul la o viață liberă, dacă nu vom fi capabili să ridicăm acest dig.

În decada care a urmat primului războiu mondial, 1920-1930, partidele politice, stăpâne pe cârma țării, au dat un lamentabil examen de politică externă. Ele s'au ocupat de fel de fel de chestiuni și au întocmit fel de fel de programe, dar nu au dat atenția cuvenită acelor nouri amenințatori care se puteau observa dincolo de Nistru. Partidele nu au înțeles unde zace centrul de greutate al bătăliei, încotro trebuie să ne concentrăm toate puterile și rezervele națiunii,

care e problema prin excelență spre care să-și îndrepte îngrijorările și patriotismul lor. România nu se putea culca pe laurii victoriei. Ea era pândită de nenumărate primejdii externe. Dar aceste primejdii nu erau de egală intensitate. Cum am spus și altădată, exista o ordine de mărime a primejdiilor și partidele trebuia să înceapă prin a organiza dispozitivul de apărare al țării în funcție de primejdia principală. În cazul moscovit fierbea a ură nestinsă împotriva neamului nostru și când armatele Anticristului se vor simți suficient de tari, iar noi vom fi suficient de slabi, și când cei dintâi nu se vor teme de complicații internaționale, ne vor cutropi.

Prizoniere ale unui fel rudimentar de a trata politica externă, toată arta partidelor de a conduce corabia națiunii pe apele neliniștite ale Europei se rezuma la brava formulă a «marilor noștri aliați», ceea ce voia să zică că Anglia și Franța, marile puteri care ne-au sprijinit în realizarea unității naționale, vor avea ele grijă să ne ocrotească și contra unei agresiuni din partea Rusiei. Evident că atâta vreme cât sistemul de alianțe ridicat pe ruinele celor trei imperii (german, austro-ungar și rusesc), având ca pivot puterea militară franceză, își menținea supremația pe continent, această referință la «marii noștri aliați» era fără cusur. Dar cum nimic nu rămâne imutabil în istorie, și raporturile de forțe între națiuni se modifică neîncetat. Franța a dominat în afacerile europene în primii ani după războiu, dar, rând pe rând, au intrat în acțiune alte complexe politico-militare cari au rupt echilibrul existent. În 1922, Italia fascistă se desprinde de sistemul de alianțe ieșit din războiu și inaugurează o politică externă proprie. După câțiva ani de slăbiciune, Rusia sovietică se pune din nou pe picioare sub cnutul diktaturii comuniste, iar în anul 1933, poporul german se strânge cu entuziasm sub steagul partidului național-socialist care proclamase ca punct principal din programul său repudierea clauzelor oneroase ale Tratatului dela Versailles.

În tot acest timp de mari prefaceri, partidele politice au rămas anchilozate în formulele ce le moșteniseră dela «pre-

luarea imperiului». Fizionomia politică a Europei suferise schimbări radicale. Europa dela 1922 nu mai era Europa dela 1920, nici Europa dela 1925 și nici Europa dela 1933. Partidele politice ar fi trebuit să ia act de existența unor noi constelații de forțe și să adapteze politica externă a României noilor realități. Aceasta nu însemna a rupe cu vechile alianțe —nu eram puși în situația de a opta pentru un sistem sau altul— ci de a lărgi cercul prietenilor, câștigând noi aliați în latentul conflict ce exista între noi și Rusia. Singur Generalul Averescu a înțeles semnele îngrijorătoare ale timpului și, în al doilea mandat al său, 1926-1927, a strâns legăturile de prietenie cu Italia mussoliniană. Cu acest gest, a obținut nu numai recunoașterea alipirii Basarabiei de către Italia, dar a pus și un prim fundament al unei alianțe ulterioare care putea să ne garanteze granița Nistrului. Guvernele cari au urmat nu numai că nu au cultivat bunele raporturi cu Italia, dar au făcut totul ca să le învenineze, creindu-ne o dușmănie inutilă.

Conflictul cu Uniunea Sovietică era inevitabil din cauza ideologiei expansioniste a comunismului. Poporul român, cu instinctul lui sănătos, și-a dat seama de unde îl pândește nenorocirea și a manifestat tot timpul o repulsie organică față de agitațiile comuniste. Tineretul țării s'a ridicat cu un avânt irezistibil ca să blocheze calea acelor cari voiau să introducă comunismul în universități. Numai partidele trăiau într'o lume ireală, crezându-se la adăpost de raidurile de peste Nistru, dacă invocau fără încetare, ca o formulă magică, atașamentul față de marii noștri aliați. Ba mai mult, aceste partide s'au simțit ofensate când Corneliu Z. Codreanu cerea în 1930 «intoarcerea Basarabiei cu fața spre București», în loc să fie lăsată pradă agenților bolșevici, și i-au interzis marșul ce-l proiectase cu tineretul țării peste Prut.

Și așa s'a pierdut o decadă prețioasă, legându-ne speranțele de «fata morgana» a marilor noștri aliați. Iar aceștia cum au onorat încrederea ce ne-am pus-o în ei? În 1939, ne-au oferit garanții pentru granița de Vest a țării, dar nu

s'au legat să apere granița răsăriteană. În 1940, când am primit ultimatul sovietic, nu ne-am bucurat nici măcar de un gest de protest din partea Angliei (căci Franța ieșise din luptă), adresat Moscovei, pentru călcarea convenției de definire a agresiunii. În 1944, un alt moment critic al existenței Statului român, «marii noștri aliați», pe care îi adorau partidele, ne-au părăsit și ne-au invitat să intrăm în abatorul bolșevic...

Și așa s'a pierdut o decadă prețioasă, sub domnia incompetenței și a superficialității.

3. *Trădarea lui Titulescu*

Neglijarea pericolului ce ne păștea din stepele Rusiei a luat aspecte grave prin acapararea politicii externe a României de către Nicolae Titulescu. În timp ce conducătorii partidelor politice pot fi acuzați de diletantism sau de infantilism politic, Nicolae Titulescu reprezintă un caz calificat de trădare. Astăzi posedăm suficiente dovezi, mai ales după publicarea a o serie de documente de către oficiile istorice ale regimului din țară, pentru a afirma că Titulescu a fost un agent al conspirației comuniste. Serviciile ce le-a adus Moscovei, trădând interesele țării lui și ale întregii Europe, nu pot fi comparate decât cu cele aduse de Sorge sau Canaris, în cursul celui de-al doilea războiu mondial.

Dela venirea național-țărăniștilor la putere, în 1928, și până în 1936, când a fost concediat, Titulescu, fie că era sau nu titularul ministerului, controla politica externă a României. Ceeace partidele săvârșiseră din îngustime de vedere, lăsând granița răsăriteană descoperită, Titulescu a urmărit cu bună știință și conștiință. La plecarea lui, situația externă a României se înrăutățise, devenind fluidă, fără niciun punct de sprijin real, fără nicio certitudine, fără niciun aliat care ar putea să ne ajute în caz de nevoie. Franța, «marele nostru aliat», se întovărășise cu Uniunea Sovietică!; deci,

nu ne mai putea fi de niciun folos; cu Germania și Italia eram la cuțite, iar de Rusia Sovietică ne legau niște semnături fără nicio valoare.

Titulescu întreprinse trei operații frauduloase de politică externă în contra intereselor țării:

a. a făcut tot ce i-a stat în putință ca să împiedece apropierea României de Statele revoluțiilor naționale, Italia și Germania, mergând până la ofensarea și bruscarea acestor mari puteri;

b. a lucrat cu un zel suspect ca să introducă Rusia Sovietică în concertul națiunilor civilizate, din care se expulzase singură prin faptele ei criminale. În 1934, Rusia Sovietică este primită în Liga Națiunilor, iar în 1935 se încheie pactul de amicitie și asistență mutuală între Franța și Soviete. La realizarea celor două acte, Titulescu a fost un aprig susținător al Kremlinului;

c. pentru a liniști opinia publică românească, alarmată de strania atitudine a ministrului nostru de externe, care se făcuse avocatul Rusiei Sovietice în toate forurile internaționale, Titulescu s'a întors acasă cu niște petice de hârtie pe care își pusese semnătura și Rusia Sovietică. Unul era pactul de definire al agresiunii, semnat la Londra în 1933, între Soviete și toți vecinii ei. România figurează printre semnatarii acestui act. Alt instrument diplomatic prin care Titulescu voia să demonstreze țării că relațiile cu Rusia Sovietică s'au normalizat și nu mai avem să ne temem de o agresiune din partea acestui Stat, a fost reluarea raporturilor diplomatice cu Moscova, în 9 Iunie 1934. Chestiunea Basarabiei fusese eliminată din termenii acordului încât ne putem imagina natura garanțiilor ce ni le oferea Uniunea Sovietică. Ea ne garanta că Basarabia continuă să fie obiect de litigiu între cele două țări... Când și-a respectat Uniunea Sovietică iscălitura, ca să ne putem încredința soarta acordurilor încheiate cu ea?

Trădarea lui Titulescu a fost posibilă pentru că a întâlnit mediul prielnic în care să se desfășoare activitatea lui de

desorganizare a apărării naționale. Partidele politice, cu superba lor ignoranță a noii conjuncturi europene, vedeau în Titulescu un strălucit continuator al glorioasei moșteniri a războiului de întregire, alături de «marii noștri aliați». Dar ei nu își luau osteneala să cerceteze cum ne va ajuta Franța în eventualitatea unui atac rusesc, când ea însăși era legată printr'un pact militar cu Uniunea Sovietică... Din momentul încheierii acestui pact, Franța nu mai putea conta în tabloul alianțelor românești și trebuia substituită cu o altă putere, în speță Germania. Partidele nu înțelegeau jocul subtil a lui Titulescu, care le specula nivelul redus al inteligenței lor politice pentru a-și împlini obligațiile luate față de Internaționala Comunistă. Partidele îi dăduseră lui Titulescu o semnătură în alb. Tot ce făcea el era bun făcut, purtând pecetea celei mai mari iscusințe politice. Atât Maniu, Brătianu, cât și ceilalți șefi mai mărunți ai partidelor, cu rari excepții, îi purtau un adevărat cult și îi sorbeau cuvintele cașicum ar fi fost rostite de un oracol.

Dar Titulescu mai dispunea și de altă acoperire ca să-și exercite fără niciun control politica lui de subminare a siguranței externe a țării. Manevrele lui de progresivă înfeudare a României intereselor sovietice nu s'ar fi putut realiza fără de consimțământul Regelui Carol al II-lea. Regele era de acord cu această politică de apropiere de Moscova, pe care el însuși o patrona și urmărea să o realizeze.

Ultima lovitură și cea mai gravă pe care o pregătea Titulescu în contra țării lui a fost să transforme România într'o bază de înaintare a trupelor sovietice spre Europa Centrală. Această acțiune trădătoare care, dacă s'ar fi realizat, ne-ar fi transformat în pașalâc rusesc cu 8 ani mai înainte, a putut fi împiedecată la vreme grație energicelor proteste ale lui C. Z. Codreanu, Octavian Goga, George Brătianu, Mihail Sturdza și ale altor oameni politici și diplomați.

4. *Oculta Palatului*

Din punct de vedere al intereselor lui și ale dinastiei ce domnea în România, Regele Carol II ar fi trebuit să manifeste o atitudine anticomunistă fermă. El știa precis că va fi măturată Coroana în eventualitatea unei biruințe comuniste. De acest lucru era conștient și așa se explică anumite șovăieli ale lui de a se asvârli cu ochii legați într'o alianță cu Moscova. Dar aceste momente de luciditate și responsabilitate erau înăbușite de alte preocupări și porniri. Regele Carol mai era și amantul Elenei Lupescu și cu această femeie nu a intrat la Palat numai o curtezană, ci o inițiată în conspirația comunistă. În jurul ei s'a format o camarilă care-l încercuise pe Rege și îi controla toate deciziile. Nimeni nu venea la putere fără de aprobarea acestui cerc, denumit «ocul-ta», și nimeni nu putea beneficia de favoarea Regelui dacă nu servea planurilor de sovietizare a României pe care și le propusese această camarilă, patronată de Elena Lupescu.

Concedierea lui Titulescu, în toamna anului 1936, nu a însemnat, cum s'a crezut atunci în cercurile germane și italiene, o schimbare în politica externă a României în beneficiul puterilor Axei. Politica titulesciană a fost continuată exact după aceleași linii de către noii titulari ai Palatului Sturdza. Plecarea lui Titulescu —datorită unui conflict de ordin personal cu Regele— nu a slăbit cu nimic posibilitățile de intervenție ale Moscovei în afacerile interne ale României, căci rămânea echipa de bază condusă de Elena Lupescu, în mâinile căreia Regele Carol devenise o jucărie. Această echipă mai avea avantajul că acționa din incinta Palatului, dela picioarele Tronului, un loc înconjurat de venerația și dragostea întregului popor. Cine putea bănuși pe Suveran că ar fi o unealtă a comunismului?

Dimpotrivă, Rusia câștiga prin eliminarea lui Titulescu și, probabil, că îndepărtarea lui a fost hotărâtă în cele mai înalte sfere ale comunismului mondial, iar conflictul cu Regele a fost folosit numai ca un pretext. Intr'adevăr, Titules-

cu, în 1936, era un om uzat și compromis. Fusese stors ca o lămâie în fel de fel de întreprinderi dictate de interesele Rusiei Sovietice. Era rău văzut la Roma și Berlin, trezea suspiciuni chiar la Londra, unde guvernul de atunci căuta o înțelegere cu Germania și Italia, provocase cercurile naționaliste din Franța și făcuse și imprudența ca din primul moment să-și afirme simpatia și sprijinul pentru guvernul republican al Spaniei. În țară era ținta unor aspre atacuri, nu numai din partea mișcării legionare, ci și a altor partide de opoziție. Orice ar fi întreprins deacum înainte, ar fi purtat pecetea «omul Moscovei» și ar fi stârnit o furtună de proteste în țară și în străinătate. Ori, Internaționala Comunistă nu avea interes ca în 1936 să provoace războiul și nici să descopere echipa de bază care acționa în România, formată din Rege, Elena Lupescu și anturajul lor. România era sacrificată, va trece la momentul oportun de partea Rusiei, dar până atunci trebuia să ducă o politică de împăciuire față de Berlin, pentru a nu trezi suspiciuni grave și a provoca mânia lui Hitler. Iată de ce trebuia să plece Titulescu: pentru a preda politica externă a României în mâini mai sigure, care, fără a schimba o iotă din cursul anterior, să o exercite cu mai mare flexibilitate și astuție.

Din primii ani de domnie ai Regelui Carol al II-lea se poate observa cum acesta cărmuia țara după concepții străine de interesele neamului:

a. a combătut Mișcarea Legionară și a urmărit decapitarea ei când situația specifică a României, amenințată direct de comunism, ar fi reclamat o ocrotire a Legiunii. Tronul nu ar fi putut ieși decât întărit din această colaborare;

b. a urmărit cu o perseverență diabolică sfărâmarea marilor partide, pentru a nu mai exista în țară nicio forță capabilă să se opună planurilor lui scelerate. Aceste partide mai puteau fi un obstacol în politica lui de apropiere de Rusia, dacă s'ar fi trezit la realitate atunci când s'ar fi aflat în fața unui pericol iminent;

c. a lăsat armata în aceeași stare jalnică în care o afla-

se, neînarmată și nepregătită. Oculța se gândea și la ipoteza că nu ar putea impune țării alianța cu Rusia. Pentru această eventualitate, capacitatea combativă a armatei trebuia menținută la cel mai jos nivel, pentru a nu constitui un obstacol pentru năvălitorii din Răsărit dacă va primi ordin să apere țara.

După concedierea lui Titulescu, Regele își asumă răspunderea directă a politicii externe. Miniștri erau aleși numai din personalul politic sau diplomatic care împărtășea aceleași convingeri cu Regele. Directivele lăsate de Titulescu au rămas perfect valabile, adică rezervă față de inițiativele Axei și sprijin diplomației sovietice pe continent. Bine înțeles că Puterile Axei întărindu-se, ieșiri la Titulescu în forurile internaționale, contra Germaniei și Italiei, ar fi fost contraproducătoare. Regele Carol ducea aceeași politică de încercuire a Germaniei, dar cu mai multă precauțiune, într'un stil mult mai nuanțat, mergând până a face Berlinului importante concesii de ordin economic. Dar țelul final al politicii lui față de Puterile Axei nu se modificase: el pândea momentul prielnic ca să iasă din acest joc în zig-zag și să se alăture alianței franco-bolșevice, asvârlind țara în războiu contra Germaniei.

5. *Răufăcătorii surprinși de evenimente*

Dacă oculța Palatului nu și-a putut îndeplini în întregime programul fixat de Internaționala Comunistă — a manevra în așa fel ansamblul politicii interne și externe românești încât în final țara noastră să ajungă alături de Soviete — asta se datorește iuțelii cu care s'au desfășurat evenimentele. Plasa în care prinseseră ei țara s'a rupt din cauza repeziunii cu care Germania a condus războiul.

În Septembrie 1939, Armand Călinescu a făcut eforturi desperate ca să convingă Consiliul de Coroană, convocat pentru a examina situația creată în urma izbucnirii ostilităților

germano-polone, de urgenta necesitate a intrării României în războiu pentru a ajuta Polonia, dar s'a izbit de șovăiala celorlalți membri ai Consiliului, îngrijorați de ritmul în care se desfășurau operațiile armatei germane. În primăvara anului următor, 1940, camarila și-a pus nădejdele într'o blocare a ofensivei germane, fie în fața liniei Maginot fie undeva mai în interiorul Franței. Regele și anturajul său așteptau o reeditare a miracolului de pe Marna. Nici aceasta dorință nu le-a fost îndeplinită. Franța a capitulat în șase săptămâni, după inutile încercări de a opri coloanele de tancuri germane.

La începutul verii anului 1940, politica externă a României s'arise și ea în aer. Nu mai aveam niciun punct de sprijin în Europa. Nici real și nici cel puțin fictiv. Marii noștri aliați dispăruseră de pe continent: Franța nu mai exista, iar Anglia tremura de teama unei invazii germane. Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică se pulverizaseră, iar Liga Națiunilor răposase și ea mai demult. Exact cum prevăzuse Căpitanul. În momentul decisiv, toate aceste construcții artificiale se vor prăbuși, «ca niște castele de carton». În schimb, eram înconjurați numai de dușmani. Din Răsărit ne pândeau fiara bolșevică și se pregătea să-și întindă ghiara asupra Basarabiei; la Vest Ungurii nu-și ascundeau satisfacția de a ști că s'a apropiat momentul revanșei; iar la Sud Bulgarii se pregăteau și ei să-și prezinte revendicările asupra Dobrogei meridionale. Politica partidelor, politica lui Titulescu și politica lui Carol ne-au adus în acest impas. Germania și Italia și-au întors fața dela noi, după ce au făcut zadarnice eforturi, începând din 1934, să ne câștige prietenia. În lipsa României, care le-a întors spatele, preferând să devină o anexă a diplomației sovietice, aceste puteri și-au căutat alte prietenii pe care trebuia să le onoreze acum. Basarabia era sacrificată prin pactul secret Ribbentrop-Molotov; Ungurilor și Bulgarilor le promisese Roma și Berlinul satisfacerea revendicărilor lor, în schimbul alianței la care se angajaseră. Aceste erori și această politică de permanentă ignorare a intereselor reale ale țării veniseră la scadență.

Bine înțeles că dacă ar fi existat la Rege și la consilierii lui un ultim sentiment de demnitate omenească și de răspundere față de țară, cel puțin în acest moment de supremă primejdie s'ar fi produs o radicală schimbare în conștiința lor, recunoscându-și drumul greșit și inaugurând o nouă politică în conformitate cu aspirațiile națiunii. Dar Regele căzuse în așa hal de degenerare morală încât soarta țării nu-l mai interesa. Singurul lucru ce-l preocupa era cum să se strecoare el și anturajul lui prin aceste evenimente teribile care dă râmau edificiul României Mari.

Oculți și-a făcut următorul calcul. Problema țării e secundară. Esențial este să fie salvat Regele, căci rămânând Regele pe tron, rămâne și Elena Lupescu și, odată cu ea, toată gruparea constitutivă a oculte. Cu orice preț trebuia păstrată puterea în mâinile acelor care o exercitau. Nu-i interesau amploarea concesiunilor. Odată Regele salvat, e salvată oculta, e salvată conspirația comunistă care acționa chiar din incinta Palatului. Pentru moment nu există altă soluție decât o apropiere de Germania. Trecerea României în lagărul moscovit nu era posibilă în acel moment nici din cauze interne — nu numai legionarii, dar înseși partidele politice s'ar fi opus, preferând o înțelegere cu Germania — ci și din cauze externe, pactul de neagresiune germano-sovietic constituind un impediment la ruperea echilibrului din Sud-Estul european. Mergem cu Germania acum, spunea oculta, dar pândim momentul prielnic ca să ne desprindem de ea, revenind «la locul unde au fost jurămintele», adică în tabăra bolșevismului.

Toată politica Regelui din vara anului 1940 nu a avut nicio referință cu drama țării. Era perfect adevărat ceea ce născocise imaginația Bucureștenilor pe atunci că Regele prefera să rămână cu «Ducatul de Ilfov» decât să părăsească tronul. Odată cu el rămânea intactă conspirația comunistă dela Palat, păstrându-și libere toate posibilitățile și oportunitățile ca să schimbe cursul politicii românești când se va debilita poziția germană pe continent.

Din această perspectivă trebuie apreciată politica internă și externă a Regelui, în vara anului 1940. Surprinși de evenimente, răufăcătorii svârleau leș peste bord pentru a se salva dela prăbușire, fără să se mai uite și la frânturile de țară pe care le sacrificau. O soluție mai ușoară pentru ei ar fi fost să plece din țară, când s'a apropiat uraganul, dar interesele conspirației comuniste reclamau ca ei să rămână, salvând acest punct operativ care hotăra de soarta întregului Sud-Est european.

Și așa, lumea a asistat uimită la destindere și apoi la înțelegerea cu legionarii, la denunțarea alianțelor și pactelor precedente, la căderea guvernului Tătărescu, la intrarea legionarilor în guvern, la servilismul cu care s'au acceptat toate revendicările teritoriale patronate de Berlin, Moscova și Roma, la umilitoarea postură a Regelui Carol care își întindea mâinile în toate părțile ca să-și găsească colaboratori dispuși să-i acopere politica lui nefastă și să împărțească răspunderea dezastrului cu el.

Țara putea să piară pentru Regele Carol, putea să sufere orice înfrângeri, orice umilințe, dacă cu acest preț putea să capteze bunăvoința Puterilor Axei și să rămână pe tron. Ce va fi mai departe, se va vedea. Deocamdată dictatura regală și roțițele ei invizibile să nu sufere nicio dislocare sau nici cel puțin o alterare.

6. *Miraculoasa salvare dela 6 Septembrie*

Un pumn de oameni, ajutați de Providența Divină, au alungat de pe tron pe Regele ucigaș și au schimbat cursul istoriei românești.

Nu putem intra aici în amănuntele revoluției dela 6 Septembrie, căci nu este acesta rostul articolului de față. Ceeace ne interesează în acest spațiu, este să stabilim ce consecințe a avut actul răsturnării Regelui Carol pentru politica externă și internă a României.

Rezultatul cel mai important al abdicării a fost scoaterea Statului român de sub influența oculte. Odată cu Regele dispăreau Elena Lupescu și întreg clanul de conspiratori de tendință marxistă care dirijaseră până atunci destinele națiunii. Oculța mare și mică fusese eliminată. Politica României nu o mai dicta Moscova, ci poporul român reprezentat în Statul național-legionar prin Mișcarea Legionară. Națiunea devenise stăpână pe viața ei. Cea mai mare nenorocire pentru un neam nu e aceea de a suferi privațiuni, de a purta războaie sau de a fi victima unor calamități, ci de a nu dispune de resursele ei morale și materiale. Aceasta era situația sub Regele Carol, când tot ce producea națiunea era scos la licitație în profitul unor cete de streini și exploataatori, iar pe deasupra mai era și împinsă ca vitele la tăiere, spre abatorul lui Stalin.

Colaborarea cu Generalul Antonescu se prezenta în primele luni sub cele mai favorabile auspicii. Se uniseră forțele principale ale țării, Armata și Legiunea, iar noul Rege își dăduse consimțământul la această formulă de guvernare. Nimeni în țară nu mai putea să conteste noului regim forța și autoritatea. Cel mai puternic partid politic, de când a existat România modernă, își dădea mâna cu glorioasa armată a țării, ca să făurească instrumentul de guvernare capabil să repare nedreptățile trecutului și rănilor recent primite. Perspectiva era grandioasă. Un popor întreg, însuflețit de idealurile Legiunii, pătruns de sacrificiul Căpitanului și hotărât de luptă, stătea în spatele Conducătorului pentru a participa la marea epopee a renașterii naționale și a recuceririi teritoriilor pierdute. O șansă unică în istorie, cu care cine știe dacă ne vom mai întâlni vreodată.

Momentul dela 6 Septembrie 1940, ca semnificație profundă a istoriei, nu poate fi comparat decât cu alegerea Domnitorului Cuza pe tronul ambelor țări românești. Și atunci, mișcarea națională, începută sub Tudor Vladimirescu și trecută prin nenumărate încercări, suferințe și decepții, își găsisse împlinirea supremă în actul Unirii. Acum aceeași mișca-

re, reactivată de Corneliu Codreanu, după imense sacrificii, își aflase realizarea în actul dela 6 Septembrie. Și atunci, ca și acum, era în fond poporul român care biruia contra unor stăpâniri care se suprapuneau peste destinul lui. Mulțimile își cântau bucuria izbăvirii prin cântece și manifestații și salutau pe Conducător cu un entuziasm delirant...

Dar ce folos de toate aceste uriașe dăruiri ale unui neam întreg când acel ce trebuia să-i interpreteze dorințele și să-i ducă la împlinire aspirațiile nu era decât o nefericită apariție a deșertăciunii omenești, care nu vedea în Mișcare decât un concurent al gloriei care i se cuvenea numai lui. Bucuria neamului a fost de scurtă durată, retezată de acela care se ridicase la locul de Conducător pe mormintele legionarilor cari au luptat la 3 Septembrie.

7. *Antonescu omul fatal*

Așezându-ne în locul dușmanilor înfrânți la 6 Septembrie, trebuie să ne dăm seama că după ce s'au desmeticit de lovitura primită, și-au pus toate resursele la contribuție ca să vadă cum pot să recâștige puterea în Stat. Un complot sau o acțiune directă nu ar fi avut nicio șansă de reușită. Trebuia găsită o cale ocolită, o posibilitate de dinamitare a coaliției din interior, o provocare a unei rupturi între cei doi factori ai ei, care să o spargă și să o reducă la neputință.

Analizând mai departe care din cei doi factori ar fi putut fi asmuțit contra celuilalt, dușmanii s'au oprit asupra lui Antonescu. Mișcarea nu putea fi manevrată, atât prin masivitatea ei cât și prin conștiința conducătorilor ei. Antonescu nu avea partid, nu avea organizație și nu avea forță decât atâta vreme cât se afla în fruntea Statului și a armatei. Deposedat de aceste funcțiuni, nu mai reprezenta nimic. Era mult mai ușor pentru foștii adversari să-și distileze veninul pe canalul unui singur om decât să deruteze o mișcare.

Generalul Antonescu mai prezenta un avantaj. Cu el se

mai făcuse o experiență de același gen și experiența reușise. Antonescu era un ambițios fără margini și dacă i se satisfăcea această ambiție, oricine putea să-l exploateze. Raporturile dintre Antonescu și Palat nu erau bune, erau chiar încordate, dar când Regele Carol i-a oferit Ministerul Armatei, a acceptat să intre în guvernul Goga și mai târziu în guvernul dictaturii regale, fiind unul dintre stâlpii noului regim. În noua lui funcțiune, de Ministru de Armatei, Generalul Antonescu a jucat un rol decisiv la înscăunarea noului regim, ordonând prefectilor militari să scoată 200 % în plebiscitul pentru noua Constituție. Tot Antonescu a amenințat pe Corneliu Codreanu să nu facă manifestația proecstată contra noii Constituții (era vorba de o manifestație făcută în Capitală, împreună cu Iuliu Maniu), căci «armata trage», adică el va da ordin armatei să tragă. La Predeal, înainte vreme, avuse lungi conversații cu Căpitanul asupra necesității de însănătoșire a vieții publice românești. Același om, după ce i s'a satisfăcut setea de putere, era gata să tragă în acei care luptau tocmai pentru însănătoșirea vieții publice.

Având în vedere acest antecedent, nu era exclus, își ziceau elementele scăpate din naufragiul dela 6 Septembrie, ca aceeași tactică să ducă la același rezultat. Aceste cercuri știau că Antonescu râvnea să aibă toată puterea pentru el, să nu mai sufere limitările pe care i le impunea colaborarea cu Mișcarea. Dacă această dorință latentă va fi redeșteptată și cultivată, Generalul ar putea fi amăgit să se întoarcă împotriva Mișcării, exact ca în 1938: stima ce i-o arăta lui Corneliu Codreanu suferise o eclipsă când i s'a arătat fotoliul ministerial. Într'una din ultimele conversații cu el, i-am adus aminte de ceea ce îmi spunea despre perioada de colaborare cu Regele Carol: «Domnule Sima, am fost înșelat de Rege». Și i-am zis în continuare: «Domnule General, vă rog fiți atent ca să nu cădeți iarăși sub influența acelorași forțe și să loviți în Mișcare». Bine înțeles că mi-a dat un răspuns aspru, asigurându-mă că «niciodată Generalul Antonescu nu va lovi în Mișcare».

Prelucrarea Generalului Antonescu de către forțele oculte a fost posibilă și din cauza altor împrejurări cari îi puteau mări ambiția lui nemăsurată: era un om bolnav de o boală care nu-l împiedica să muncească, dar care fiind într'o fază înaintată, îi provoca crize. Această boală se manifesta printr'un dezechilibru de umor și atitudini: putea trece dela o zi la alta sau chiar în câteva ore sau chiar în câteva clipe dela bunătate, prietenie și chiar dragoste, la brutalitate și ferocitate. În astfel de momente, nu-și controla cuvintele, gesturile și, ceea ce era mai grav, dispozițiile luate. Ofensa pe oricine, tratându-l ca pe o slugă nemernică. Puțini l-au cunoscut pe Generalul Antonescu mai bine ca mine. Ceilalți l-au cunoscut așa zicând prin vitrină, când primia audiențe, când apărea la paradă sau la manifestații. Eu însă am lucrat zi de zi cu el și numai grație unui tact deosebit și unei simpatii ce i-o inspiram, am putut duce această lungă tovărășie. Niciodată nu m'a jignit, dar colaboratorii mei ieșeau dela el amăriți.

Antonescu nu era un om politic. El își imagina Statul ca o vastă cazarmă. Credea că totul se rezolvă prin ordine. De aceea în decursul dictaturii lui, destul de lungă, nu a izbutit să-și creeze un cerc de prieteni, o grupare, o forță politică, un sistem de amiciții și oameni devotați. El nu vedea decât oameni care primesc ordine și le execută, fără să se intereseze cine sunt acești oameni și pentru ce îl ascultă cu atâta servilism. Sistemul cazon al lui Antonescu de a governa Statul a înlesnit considerabil foștilor dușmani (care în fond erau și dușmanii lui) să-i excite patima de dominație și mai târziu să se strecoare până în cele mai înalte posturi de conducere ale țării.

Avea un anturaj de proastă extracție, format din indivizi care se gândeau la toate, afară de interesele țării. Afaceriști, ariviști feroci și intriganți fără margini. Antonescu avea o slăbiciune deosebită față de aceste persoane. Le făcea toate voile și le asculta toate păsurile. Aceștia au fost aliații cei mai prețioși ai elementelor cari lucrau din umbră la sepa-

rarea Generalului de Mișcare. Intre figurile din anturajul Generalului Antonescu care au jucat un rol mai nefast în această perioadă a fost D-na Goga. Această femeie, nelipsită din casa lui Antonescu, lucra pe două tablouri: pe deoparte batjocorea Mișcarea pela oficialitățile germane, când le întâlnea pela recepții sau la mesele ce le dădea în somptuoasa ei casă. Pe de altă parte, îi băga în cap Generalului fel de fel de conspirații pe care le-ar pune la cale legionarii ca să-l omoare. Odată m'a chemat Generalul și foarte enervat m'a întrebat dacă știu ceva că «D-na Sturdza a organizat o echipă ca să-l omoare». Aceeași D-nă Goga, cunoscând toate deciziile războiului, le transmitea apoi Aliatilor prin TFF, cari, la rândul lor, bine înțeles, că le retransmiteau Rușilor. Nu numai că D-na Goga nu a împărtășit soarta D-nei Antonescu sub comuniști, ci a fost lăsată să locuiască în castelul dela Ciucea, oferindu-i-se și o pensie.

Pentru a se ajunge la o ruptură, evident se găseau suficiente pretexte. Cum noi ne-am comportat tot timpul corect și loial față de el, Generalul specula inerente fricțiuni care se produc în Stat până ce se asează o revoluție în albia lui. Aceste incidente constituiau materia predilectă a acelor care conspirau din umbră la răsturnarea regimului. Înainte de a fi informați oficial, răsunau telefoanele la președinție pentru a-i comunica Generalului o «nouă ispravă a cămășilor verzi».

Această tensiune a mers crescând până ce Generalul, împins din spate de toți nemulțumiții, a trecut la acțiune. După înlăturarea lui Sturdza dela Externe, a demis pe ministrul de interne, Generalul Petrovicescu și, odată cu el, pe toți prefecții și chestorii legionari de poliție, substituindu-i cu militari. Evident, Mișcarea se afla în fața unei lovituri de Stat și a reacționat. Antonescu a fost surprins de masivitatea acestei reacțiuni, care-l asvârlise în defensivă. Atunci a cerut ajutorul lui Hitler și numai grație ordinului dat de acesta diviziilor germane din România de a interveni în favoarea lui, a câștigat partida.

8. *Vinovăția aliatului german*

Expulsarea Mișcării dela putere, prin dubla intervenție Hitler-Antonescu, nu s'ar fi putut produce dacă ar fi existat suficientă luciditate politică la conducătorii celui de-al III-lea Reich. Nimeni pe lume și mai ales când e angajat într'un războiu pe viață și pe moarte, cum era Germania, nu se desparte de prieteni pentru a-i lua în brațe pe dușmani. Căci îndărătul lui Antonescu se deschidea un gol politic cât țara de mare și acest gol nu putea rămânea neocupat în virtutea unei legi naturale. Cine va lua locul legionarilor care au fost asvârliți în închisoare sau au luat drumul pribegiei? Antonescu nu avea partid, nu avea organizație și nu avea popularitate. Generalul va lua oamenii de care avea nevoie pentru a governa, la întâmplare, de unde îi găsea, și buni și răi. Nu a putut face nimic altceva decât să improvizeze, orientându-se în numirile ce le făcea exclusiv după gradul de dușmănie al personalului ales față de legionari. Acesta a fost criteriul principal ce l-a folosit la selecția noilor cadre, un criteriu eminentemente negativ, care nu putea duce decât la formarea unui organism hibrid, în care toate aventurile erau posibile. Nimic mai natural decât ca vechile forțe să profite de această împrejurare pentru ca «progresiv» să-și reia influența în Stat, infiltrându-se tot mai adânc, pe măsură ce războiul se prelungea și necesitățile interioare de personal creșteau, din cauza vacanțelor lăsate de ceice mergeau pe front.

Un guvern german, conștient de responsabilitățile ce-i incumbau, și-ar fi dat seama că o mișcare de proporțiile celei legionare nu putea fi substituïtă în Stat fără a se produce grave perturbări în funcționarea lui, care pot avea și mai grave repercusiuni în conducerea războiului. Ce se întâmplă dacă mâine se produce o situație de urgență, o criză pe teatrul de operațiuni? Cum va putea rezista această întocmire antonesciană hibridă într'un stadiu critic al războiului?

Aci e cazul să spunem câteva cuvinte despre concepția

conducătorilor celui de al III-lea Reich în legătură cu războiul și politica. Când au intervenit în România, în modul nefericit în care au intervenit, neținând seamă că noi eram victimele, iar Antonescu agresorul, ei considerau războiul virtual câștigat. Campania din Polonia, campania din Franța, le-au creat certitudinea că nicio armată nu putea rezista superiorității militare germane. O ciocnire cu Rusia, care se prevăzuse încă depe atunci, va avea același rezultat fulminant. Rusia se va descompune după primele raiduri ale diviziilor blindate și ale aviației ei invincibile. Din Norvegia până în apele Bosforului se profila silueta masivă a soldatului german. Cu minime pierderi, armata germană a subjugat Europa. Această armată era intactă, tânără, viguroasă și plină de elan.

Din această perspectivă, a unui apropiat desnodământ fericit al războiului, ceea ce se întâmpla în România constituia un fapt totalmente secundar. Cu sau fără Mișcarea Legionară, războiul se va desfășura în același fel. Dimpotrivă, având în vedere proxima campanie din Rusia, era mai bine să se dea întâietate elementului militar. Antonescu, recunoscător pentru ajutorul primit dela Hitler, în criticele zile din Ianuarie 1941, va oferi o maximă contribuție a României la războiu.

În domeniul politic, conducătorii Germaniei își făuriseră aceeași imagine brilliantă a viitorului. Războiul fiind virtual câștigat, se poate începe încă în cursul lui și opera de organizare a viitoarei ordine europene, bazată pe ideea imperială germană. În centru marele Reich german, iar de jur împrejur o serie de State în dependență graduală de Berlin. Evident că, în acest cadru european, dominat de o singură putere, nu mai era loc pentru Statele și mișcările naționaliste, decât în măsura în care se integrau și ele hegemoniei germane. Existau mișcări naționaliste dispuse să servească țelurilor imperialiste ale național-socialismului, cum erau cele din Norvegia și Olanda, dar erau altele care manifestau un spirit viguros de independență, cum erau Garda Hlinka în

Slovacia, mișcarea Crucilor cu Săgeți în Ungaria sau Mișcarea Legionară. Aceste erau mișcări puse la index în înaltele sfere conducătoare ale Reichului din cauza naționalismului lor fervent, care se ciocnea cu interesele imperialismului german. Garda Hlinka fusese eliminată din Stat de același personaj care mai târziu a reprezentat Reichul în România și care a venit cu același scop, Manfred von Killinger. Nici mișcarea Szalasy nu s'a bucurat de niciun sprijin din partea Reich-ului, nefiind lăsată să ia conducerea decât în ultimul moment când toate celelalte formațiuni trădaseră Germania. Optând pentru Antonescu, în conflictul lui cu Mișcarea Legionară, cercurile conducătoare germane au găsit prilejul prielnic să aplice și în România aceeași doctrină. Pentru viitoarea ordine europeană, era preferabil să aibă de-a face cu o Românie slabă, condusă de un general în dependență de Berlin, decât cu o Românie legionară, care ar fi apărat cu ardoare interesele țării.

Eroarea săvârșită de Hitler în România era de natură strategică. Dușmanii știau mai bine ce victorie au repurtat în România prin eliminarea Mișcării. Cu toate inclinațiile mentale ale conducerii germane de a săvârși această eroare, poate nu s'ar fi ajuns la această decizie fatală dacă nu ar fi avut și Germania lui Hitler «oculta» ei. Acum, după războiu, s'au aflat o mulțime de lucruri asupra falangei de trădători cari sabotau eforturile poporului german pe câmpul de luptă. În cazul specific al României, era clar că «oculta» germană nu putea vedea cu ochi buni ascensiunea Mișcării la putere și, în consecință, pândea orice moment pentru a-i da în cap. La București noi simțeam, chiar din primele zile ale guvernării, aversiunea ce ni-o manifestau anumite servicii germane, cum erau Abwehr-ul, Legația Germană sau oficiile informative ale armatei germane, când au sosit primele divizii. Toate aceste servicii s'au pus din primul moment la dispoziția lui Antonescu și transmiteau la Berlin tot ceace putea să-i consolideze poziția lui. Astăzi este un lucru cunoscut că agenții de clasă mare ai Aliaților sau ai Rusiei

se aflau atât la Ministerul de Externe cât și în Marele Stat Major, ca să nu mai vorbim de cazul Canaris. Intre Berlin și București s'a stabilit deci, o vie activitate de denigrare a Mișcării și de înălțare a lui Antonescu, care a mers crescând, progresiv cu tensiunea ce o observau între noi și Conducător. În momentul când Generalul a scos armata contra noastră, terenul era pregătit în cartierul Führer-ului, prin rapoartele anterioare, pentru a lua o decizie diametral opusă propriei lui lupte. Dacă este real și faptul că însuși Bormann a fost un spion sovietic, atunci nu mai avem niciun motiv să ne mirăm de strania atitudine a lui Hitler.

Să comparăm acum ce-a făcut Hitler în România, în Ianuarie 1941, cu reacțiunea lui Stalin în 1945, într'o împrejurare asemănătoare. În conflictul dintre Generalul Rădescu și comuniști, el nu a sacrificat pe coreligionarii lui, deși reprezentau un pumn de oameni, și nu o mișcare puternică cum era a noastră, ci i-a impus pe aceștia, contra voinței țării, contra partidelor și contra Regelui.

Mai sunt și alte cazuri de duplicitate germană în relațiile cu Mișcarea care au contribuit la fatala eroare a lui Hitler. Nu ne putem extinde asupra tuturor, dar în capitolele următoare le vom menționa și pe acestea, incidental.

9. *Ipotecile războiului*

Lovitura de Stat a Generalului Antonescu contra Mișcării Legionare a avut urmări mult mai îndepărtate decât tulburarea produsă în țară în acele zile și în acele luni; întreg cursul războiului a fost afectat și deviat dela scopurile lui naturale. Din răul săvârșit țării în Ianuarie 1941, s'au propagat alte rele, mult mai mari, care au ruinat în cele din urmă însăși ființa Statului.

În fața unei răspunderi istorice atât de mari, impuse de purtarea celui mai greu războiu din viața neamului nostru, în care nu se hotăra numai fruntariile țării, ci însăși exis-

tența noastră națională, orice conducător conștient și luminat ar fi subordonat orice chestiune internă țelului final, ar fi evitat cu grije orice conflict care putea să împartă națiunea. Războiul, prin sine însuși, reclamă sacrificii uriașe din partea poporului și ar fi fost o crimă slăbirea potențialului lui de luptă, prin distrugerea unității ieșite din revoluția dela 6 Septembrie 1940.

Concepția lui Antonescu despre războiu se deosebea radical de acest fel simplu, clar și eficace de a vedea momentul politic și militar. În tot ce făcea și în războiul ce-l pregătea, pornea dela sine, dela puterea ce-o deținea și pe care voia să o amplifice, și dela gloria ce i se cuvenea lui exclusiv. În războiu el nu vedea o epopee a întregii națiuni, ci un instrument așa zicând de uz personal, pentru a-și întări autoritatea în Stat și a câștiga laurii victoriei pe câmpul de luptă. El, Conducătorul! El, fără Rege, fără partide, fără mișcare, a recucerit provinciile răpite și a dus steagurile românești până în inima Rusiei, pentru a înfrânge bolșevismul și a restaura civilizația creștină în această țară! Antonescu urmărea să polarizeze spre propria lui persoană toate beneficiile acestei campanii, toate victoriile și gloriile ei.

În modul acesta, imaginea războiului era falsificată. În loc de o largă participare a națiunii, cu toate forțele ei vii, cu toți marii ei generali, cu toți eroii ei, și mai ales în frunte cu tineretul ei, chemat să-și verse sângele în această înclăștare apocaliptică, Generalul a redus campania din Rusia la o proiecție personală.

Obsesia Generalului de a elimina orice concurență care ar putea să-i stea în cale a fost alimentată și de greșita evaluare a campaniei din Rusia, căzând în aceeași eroare ca și Germanii. El credea că războiul se va termina repede, în câteva luni, nu mai mult de un an. Amăgit de această perspectivă, cu atât mai mult s'a trezit în el dorința să rămână singurul beneficiar al victoriei. O campanie-fulger și o întoarcere triumfală la București. Acest moment unic, nemai întâlnit în istoria României, nu trebuia să-i scape. Va înde-

părta pe toți acei care ar putea să-i întunece gloria și va da o aspră lecție tuturor aceluia care s'au ridicat împotriva lui.

Dar acum vine reversul medaliei. Lipsit de simț politic —și politica înseamnă în primul rând prevedere— Antonescu nu și-a dat seama de ipotecile ce le contractase prin alungarea Legiunii dela putere. El își închipuise prea simplist succesivitatea. În realitate își complicase existența cu noi probleme, de cari nu ar fi avut nevoie în ajunul unui mare războiu. Aparent, statura lui politică crescuse. Era singur stăpân în Stat. Nu-i mai avea pe legionari în coastă. Dar făcând plusul și minusul antilegionarismului său, era mult mai slab decât înainte. Ceeace pierduse în primul rând, era libertatea de mișcare, fapt care îl va stânjeni colosal atât în guvernare cât și în purtarea războiului. Singur își tăiase craca de sub picioare, lovind într'o mișcare care nu avea altă ambiție mai mare decât să servească sub ordinele lui în campania din Răsărit.

Și acum să examinăm servituțile cu care s'a încărcat Antonescu, prin desprinderea lui de Mișcare, și care i-au limitat posibilitățile lui de manevră și de acțiune.

Făcând apel la Hitler pentru a fi salvat din situația critică în care ajunsese prin propria lui culpă, Generalul Antonescu a provocat intervenția unei puteri streine în afacerile interne ale României, lucru ce nu s'a mai întâmplat depe timpul suzeranității turcești. Conducătorul Statului, ce ieșise din vârtoarea evenimentelor din Ianuarie, nu mai era identic cu Conducătorul Statului ce ieșise din revoluția dela 6 Septembrie. Aceeași persoană, dar două surse diferite de putere. Atunci, Națiunea și Armata au smuls Regelui Carol abdicarea și l-au consacrat Șef al Statului; acum armatele unui Stat străin l-au confirmat la cârma țării, în momentul când era pe punctul să capituleze. Cu aceasta nu vreau să zic că situația României sub Antonescu se aseamăna cu a unei țări ocupate; țara nu era ocupată, ci el, Conducătorul, funcționa de acum înainte cu beneplacitum al Berlinului.

De aci emana dependența lui Antonescu de puterea care

i-a oferit puterea contra imensei majorități a țării. El se va afla permanent avizat la sprijinul aceleiași puteri căreia îi datora propria lui putere. Nu mai avea autoritatea să vorbească cu libertatea de mai înainte, la Berlin, ci trebuia permanent să se încovoieze pretențiilor lui Hitler. Istorici și diverși martori oculari vorbesc de dârza atitudine a lui Antonescu în fața lui Hitler în diverse împrejurări. E adevărat, dar această împotrivire era pur verbală și nu trecea în domeniul faptelor. La ora adevărului, accepta tot ce i se cerea. Și Nemții cunoșteau slăbiciunea lui Antonescu pentru oratorie grandilocventă; îl lăseau să-și descarce violențele verbale, știind că în final va da tot ce i se cere. Antonescu era conștient că dacă i s'ar tăia creditul politic dela Berlin, nu ar mai putea să guverneze. Acel «ceva» de care se temeau toți, era «umbra marelui Führer». Berlinul și armata germană din România garantau soliditatea poziției lui Antonescu și nu invers, adică nu Antonescu garanta soliditatea poziției germane în România. Acesta este un fapt foarte important de reținut, pentru a înțelege mecanismul loviturii de Stat dela 23 August 1944.

Această dependență a lui Antonescu de Berlin s'a agravat prin prezența unui puternic grup legionar de refugiați în Germania. E curios că Generalul însuși și-a dat consimțământul la formarea acestui grup. Intr'unul din primele lui apeluri către țară, după evenimentele din Ianuarie, Generalul vorbea și de «deportarea» legionarilor. Cum el nu avea o Siberie la dispoziție, declarația lui se referea la convenția ce o stabilise cu guvernul german ca legionarii ce se vor refugia în Germania să fie internați. Pentru legionari nu mai era loc decât sau în închisorile din țară sau în lagărele din Germania. Cercurile germane acceptaseră această soluție, căci pe deoparte puteau salva o parte din căpeteniile legionare după ce s'au convins că agresorul fusese Antonescu, iar pe de altă parte dispuneau de o rezervă cu care putea exercita un permanent șantaj contra lui Antonescu, în eventualitatea că acesta ar refuza să le îndeplinească dorințele.

Noi nu eram responsabili de această situație penibilă și nici nu ne puteam preda lui Antonescu pentru a ne căsăpi. El însuși ne asvârlise în prizonieratul german, în loc să-i aibă pe legionari lângă sine.

În interior, problema legionară nu se lichidase pentru el odată cu expulsarea Legiunii din guvern. El vedea pretutindeni numai dușmani cari înscenau comploturi ca să-l omoare sau să dea o lovitură de Stat. După încetarea rezistenței legionare, călcându-și cuvântul dat și abuzând și de protecția lui Hitler, a pornit o crâncenă prigoană contra Mișcării. A doua zi după așa zisa «rebeliune», au început descinderile, arestările și condamnările, între care nu au lipsit nici sentințele capitale. Intrarea României în războiu a găsit țara în convulsiuni. Când armata română se lupta în Basarabia, Colonelul Zăvoianu și alți legionari cădeau sub gloanțele lui Antonescu, la Jilava. Mii și mii de legionari au luat drumul închisorilor, în timp ce cei mai norocoși au izbutit să se refugieze în Germania, unde i-a așteptat o primire glacială, onorându-i cu domiciliul forțat și apoi cu lagărul de concentrare. Cum nu putea să-i închidă sau să-i omoare pe toți, Generalul a imaginat o metodă de o rară perfidie și inumanitate pentru a face să dispară un număr cât mai mare de legionari: reabilitarea lor prin moarte. Cei trimiși pe front erau degradați dacă erau ofițeri, nu aveau dreptul la înaintare și nici să primească decorații pentru acte de vitejie. Comandanții de unități aveau ordin să-i trimită în misiunile cele mai periculoase, de unde nu mai exista scăpare, ci numai «reabilitare» prin moarte. Mai târziu legionarii au fost turnați în unități speciale, faimoasele batalioane dela Sărata, alături de toți hoții și dezertorii. Aceste unități, trimise apoi în cele mai periculoase sectoare ale frontului, erau decimate. Aparent aceasta nu era o crimă, ci împlinirea unei datorii față de Patrie. Dar când datoria față de Patrie era utilizată de Conducător ca un mijloc de a-și lichida adversarii politici, devenea mai mult decât o crimă; un atentat contra înaltei linii morale și patriotice a războiului. Aceste ordine scelerate nu

au avut întodeauna efectul dorit de Antonescu, deoarece mulți șefi de regimente au refuzat să le execute ad-litteram, ocrotind cât puteau pe legionari.

Acum, Legiunea nu se rezuma la cei arestați sau refugiați. Masa legionară se găsea încorporată sub drapel și lupta în stepele Rusiei. Practic tot tineretul țării era legionar, dacă nu prin apartenență directă, prin simpatia ce-o reflecta Mișcarea în toată generația nouă. Când Generalul Antonescu a refuzat să deschidă închisorile la izbucnirea războiului, pentruca, printr'un gest de clemență să restaureze unitatea națională, el, de fapt, nu excludea decât câteva mii de legionari cunoscuți și aflați în puterea lui, dar nu a putut exclude acea generație eroică care a crescut în duhul Căpitanului și care se compunea din sute de mii de luptători. Pe aceștia nu-i putea elimina, căci ar fi însemnat să desființeze însăși armata.

Dar trebuie să ne gândim la tristețea acestor sute de mii de tineri cari erau trimiși la moarte în plină prigoană, când mii de camarazi de-ai lor zăceau în închisori, condamnați pe nedrept. Nu știm ce inimă avea Antonescu, dar în niciun caz o inimă de părinte, cum se lauda adeseori.

Această obsesie maladivă antilegionară l-a urmărit până în ultimul moment. Am putea zice că pentru a-și justifica sângele vărsat la 21 Ianuarie, avea nevoie de alt sânge și așa s'a perpetuat această prigoană până în pragul căderii lui.

Trecând la operațiile militare, e un fapt cunoscut, pe larg expus în strălucita lucrare a D-lui General P. Chirnoagă, «Istoria politică și militară a Războiului României contra Rusiei Sovietice», că armata română a intrat în războiu fără a dispune de armamentul trebuincios. Erau multe găuri în înzestrarea armatei, dar în special lipsea armamentul greu. Generalul Antonescu moștenise această situație dela Regele Carol, care, dupăcum am văzut, a dus o politică de sabotare a necesităților moderne de înarmare. Si atunci, spune Generalul Chirnoagă, ca să suplinească lipsa armamentului, Generalul Antonescu a recurs la soluția de a mări numărul

diviziilor de infanterie. Era o soluție nefecundă, pentru că substituia eficacitatea armei cu soldatul, ceea ce avea ca urmare o creștere a curbei de sacrificiu.

Este adevărat că Antonescu a cerut chiar dela începutul colaborării militare româno-germane completarea lipsurilor de care suferea armata română în armament. Dar Hitler nu a dat curs cererilor lui Antonescu nici înainte de intrarea în războiu și nici în cursul lui, lăsând armata română să se descurce cu materialul ce-l avea. Abia în primăvara anului 1944, când Rușii erau pe Bug și primejdia devenise iminentă, au început să sosească primele furnituri de armament greu. Motivele care l-au determinat pe Hitler să nu înarmeze armata română cu care de luptă, cu artilerie grea, mijloace motorizate și tunuri anti-tanc sunt expuse în cartea mai sus amintită, a D-lui General P. Chirnoagă.

Ceea ce ne interesează pe noi aici este de a lămuri cum de a acceptat Generalul Antonescu să asvârle țara în războiu cu un armament mult inferior Germanilor și Rușilor? El știa doar că lipsa «sculelor», cum numeau soldații din primul războiu mondial armamentul modern, va scădea eficacitatea de luptă a armatei și se va solda cu pierderi grele în oameni, cari ar putea fi evitate. Ce l-a determinat pe Conducător să nu opună un «non possumus» la refuzul Germaniei de a ne preda materialul de care aveam nevoie?

Explicația trebuie căutată în aceeași cauză, în condițiile în care a fost înscăunat la putere Generalul. El nu mai putea vorbi cu siguranța de odinioară în numele țării, pentru că nu o mai simțea în spate. Poziția lui internă era foarte fragilă. Puterea lui depindea de asistența permanentă a lui Hitler. Si atunci, nu putea să supere cercurile conducătoare dela Berlin printr'o insistență excesivă asupra armamentului, de teama să nu provoace o încordare în raporturile cu Hitler. «E mai bine așa, gândea el, merg cu ce am într'un războiu de scurtă durată, revin biruitor la București, ca desrobitor al Basarabiei și Bucovinei, îmi consolidez conducerea și apoi altfel vorbesc și la Berlin, căci războiul nu se va ter-

mina odată cu distrugerea Rusiei». Și în chestiunea armamentului pleca dela sine, dela orgoliul de-a arăta Berlinului ce poate să facă armata română pe câmpul de luptă, chiar fără a dispune de mastodonții războiului modern. Prelungul asediu al Odesei, cu inutila hecatombă de vieți omenești, se datorește acestei concepții greșite, bazată «pe noi înșine», când războiul în care intram era de proporții mondiale, iar România nu era decât un fragment al acestui vast conflict.

Ca urmare a lipsei de tărie sufletească a lui Antonescu de-a cere armele trebuincioase dela aliatul său, pe deoparte armata română nu a putut să-și desfășoare întreg potențialul ei de luptă, pe de altă parte, a suferit pierderi mult mai grele de cât ar fi fost îngăduit unei armate bine echipate. În economia generală a războiului contra Rusiei Sovietice și acest minus în randamentul combativ al armatei române își are importanța lui.

Însfârșit, ultima servitute și cea mai gravă ce-a contractat-o Generalul prin despărțirea de Mișcare, este că a fost silit să readucă în cadrele Statului toate elementele lumii vechi. Oameni de-ai partidelor, titulescieni, carliști și fel și fel de aventurieri ai politicei, au dat buzna sub drapelul lui, nu din admirație sau lealitate față de Antonescu și cu atât mai puțin față de Puterile Axei, ci exclusiv pentru a recuceri terenul pierdut la 6 Septembrie și a se răzbuna pe legionari. Aceste elemente, la început timide, abia ridicau capul, dar văzând că Berlinul tolerează prezența lor și tolerează prigonirea legionarilor, au devenit tot mai îndrăznețe și, în cele din urmă, au acaparat toate resorturile Statului. Din acest mediu s'a recrutat conspirația care a dat lovitura dela 23 August 1944.

10. *Chestiunea Transilvaniei*

O altă chestiune care turbura guvernarea antonesciană și care se agrava pe măsură ce războiul lua o întorsătură de-

favorabilă, era nemulțumirea provocată în popor de arbitrajul dela Viena. Nefericita soluție dată diferendului româno-ungar la Viena, cu acea tăietură în două a Transilvaniei, care pătrundea ca un pumnal până în inima românismului, constituia un subiect de agitație permanentă, pe care nici războiul din răsărit n'a putut să-l elimine. Recâștigarea provinciilor răpite de Ruși și înaintarea victorioasă a armatelor române până în Caucaz nu puteau compensa rana provocată de mutilarea Transilvaniei. Românul, cum se zice, cu un ochiu râdea, văzându-se scăpat de Muscali, dar cu alt ochiu plângea, gândindu-se la mândrețea de țară care ajunsese iarăși în stăpânirea Ungurilor.

Generalul Antonescu a tratat această chestiune cu o ușurință demagogică; cu o iresponsabilitate care a dăunat țării și a contribuit în cele din urmă la propria lui cădere. El vorbea de provincia sfâșiată cașicum ar fi stat în putința lui să o reunifice. «Drumul spre Cluj trece prin Odesa», declarase Conducătorul de mai multe ori și cuvintele lui sbureau din gură în gură. Soldații credeau că după încheierea campaniei din răsărit, vor întoarce armele contra Ungurilor. Acest plan —dacă l-a conceput vreodată în mod serios— nu avea nicio șansă să se realizeze. Puterile Axei n'ar fi îngăduit o răfuială directă între Români și Unguri și cu atât mai puțin după Stalingrad. Lipsit de sprijinul mișcării legionare, se lipsise și de presiunea ce-ar fi putut-o exercita la Berlin o țară compact adunată în spatele lui. Când el însuși era permanent avizat la ajutorul lui Hitler ca să guverneze, cum putea pretinde acestuia să repare nedreptatea săvârșită la Viena?

Lăsând să dospească chestiunea Transilvaniei în popor fără să dispună de niciun mijloc ca să-i dea o deslegare convenabilă, Generalul Antonescu a oferit opoziției (oposiția tolerată de el, nu cea din închisori) o puternică armă ca să-și desfășoare propaganda defetistă și să pregătească rupearea alianței cu Germania. «Pierderea Basarabiei va fi compensată de recâștigarea Transilvaniei de Nord», afirmau cer-

curile național-țărăniste și liberale. «Aliații sprijină revendicările românești și înșiși Rușii s'au angajat să ne dea satisfacție la granița de Vest». Intr'adevăr Sovietele au făcut această promisiune cunoscând cât de sensibilă era opinia publică la chestiunea Transilvaniei. Era o armă propagandistică de mare efect pentru a determina pe Români să se desprindă de Germania și să cadă în cursa ce le-o întindea Moscova.

Transformând chestiunea Transilvaniei, atât de delicată și atât de complexă, într'un slogan de ieftină propagandă personală, Generalul Antonescu s'a prins în propria lui demagogie. Nu mai putea da înapoi și nici nu putea găsi o ieșire, din cauza rezistenței ce-o întâmpina la Berlin și Roma. Și atunci a abandonat chestiunea Transilvaniei în mâinile opoziției, care a utilizat-o pentru a submina bazele regimului.

Nici Generalul Antonescu și nici opoziția n'au judecat situația creată în Nordul Transilvaniei prin prisma războiului ce-l purtam. Nu era vorba în acel moment nici de Transilvania și nici de Basarabia, ci de existența Statului Român în sine. Schimbarea alianțelor nu se rezuma la o compensație teritorială —ceea ce se pierde în răsărit, se câștigă în Apus— ci la a fi sau nu fi a neamului nostru ca entitate istorică. Pierderea Basarabiei și a Bucovinei de Nord era imensă, dar totuși puțin față de o pierdere infinit mai mare ce ne aștepta, a independenței noastre naționale, pierdere pe care nu o putea echilibra nici reîntregirea Transilvaniei. La 23 August, am pierdut Basarabia și Bucovina de Nord, fără a fi câștigat nimic în schimb, căci realipirea Transilvaniei de Nord nu ne-a dat decât o satisfacție iluzorie. La 23 August am pierdut totul, toată Țara, cu toate provinciile ei. Nu mai era nimic al nostru din ceea ce fusese, decât cu numele. O altă voință începuse să guverneze la București, peste voința și aspirațiile poporului român.

11. Escalada iresponsabilităților

23 August nu a fost fapta unui om sau a unui partid sau a unei conspirații. A interpreta în acest fel capitularea României, ar însemna să o sărăcim de conținutul ei real. Pentru realizarea acestui act monstruos și-au dat întâlnire toate reziduurile vieții politice românești de peste 20 de ani. 23 August înseamnă, în primul rând, o atmosferă de defetism și lașitate, o stare de spirit confuză, un gând perfid și odios de a se salva cine poate, o dezertare în masă a păturei conducătoare sub imperiul panicei. Ce ne facem, nene? —era întrebarea care trecea din gură în gură, în căutarea unui colac de salvare. La prea puțini le-a trecut prin cap că salvarea, dacă mai exista o salvare, consta tocmai prin prelungirea rezistenței până ce se va smulge dela inamic condiții onorabile de armistițiu.

Inamicul ce-l avea în față de astădată poporul român nu era din categoria niciunuia din trecut. O cât de sumară cunoștință a comunismului ar fi trebuit să pună în gardă și pe cei mai ticăloși Români că față de acest pericol nu există salvare individuală, căci comunismul utilizează temporar anumite medii sociale, dar apoi le distruge. A-ți căuta scăparea în fraternizarea cu armatele bolșevice, echivala cu un act de sinucidere. Ei bine, tocmai această elementară înțelepciune politică, care se putea învăța dela orice om din popor, le-a lipsit tuturor acelor cari au colaborat, în forme și grade diferite, la nimicirea independenței naționale.

Răspunderea principală a actului dela 23 August cade asupra Germaniei. Dacă la 23 Ianuarie 1941, s'ar putea admite, cu oarecare bunăvoință, că conducătorii ei au fost victimele unor false informații, când au luat absurda hotărîre de a pune la dispoziția lui Antonescu trupele din România, după aceea, în decursul anilor care au urmat și mai ales după Stalingrad, și cu atât mai mult începând din primăvara anului 1944, era o aberație să mai accepte și să garanteze prelungirea statu-quo-ului intern, cu legionarii în închisoare

și cu toți trădătorii roind în jurul Mareșalului. Germanii trebuia să treacă peste susceptibilitatea bolnăvicioasă a lui Antonescu în materie de legionari și să-l forțeze să-i reîncorporeze pe aceștia în viața publică. Era un act elementar de prevedere și dacă Mareșalul nu-i înțelegea, însemna că avea alte planuri și tocmai această rezistență absurdă trebuia să-i pună pe gânduri. Nu cumva și Antonescu se gândeste la o întoarcere a frontului și deaceea refuză cu atâta încăpățănare colaborarea legionarilor, pentru a nu-i stânjeni libertatea de mișcare? În fața amenințătoarei situații de pe front, atât legionarii din țară cât și cei din Germania erau dispuși să sară în ajutorul Patriei, fără a mai ține seamă de ce-a fost în trecut. Aceasta o știa și Antonescu.

Pe plan național, trebuie să inversăm seria răspunderilor, dela acei cari au executat actul și să începem cu Mareșalul Antonescu. Intr'adevăr, fără de ajutorul lui, fără permanenta ostracizare a legionarilor și fără de vidul politic ce l-a creat după evenimentele din Ianuarie, nu ar fi existat 23 August.

23 August este continuitatea și împlinirea lui 21 Ianuarie. Pe urmele loviturii contra Mișcării, trebuia să vină inevitabil lovitura dela 23 August. Cu cadrele ce și le-a ales, guvernarea lui Antonescu nici nu putea să aibă un alt sfârșit. El a creat, cum am spus și altădată, mediul prielnic în care s'a infiripat și s'a dezvoltat conspirația. Ce putea să vină dela niște oameni care erau cu un picior în legărul aliato-bolșevic și nu așteptau decât momentul oportun ca să-l elimine, pentru a-și putea împlini impulsurile ce le primeau de peste hotare?

Nu trebuie să credem însă că Mareșalul a fost înșelat de ceice s'au strâns în jurul lui. El a tolerat pătrunderea acestor oameni de filiație titulesciano-carlistă, cu scopul de a săvârși cu ajutorul lor desprinderea de Germania și trecerea în lagărul aliat. Și el nutrea aceeași idee ca, la momentul potrivit, să facă saltul în tabăra victorioasă. Nici el nu avea de gând să rămână legat de Germania până la ultima bătălie. Și deaceea și-a pregătit piesele guvernative, adică oamenii de in-

credere cu care să poată schimba cursul evenimentelor, elemente cunoscute a fi contra alianței cu Germania. Dar, spre deosebire de șleahța de profitori din jurul lui, care nu se gândeau decât la propria lor salvare, trebuie să-i recunoaștem Mareșalului, pe lângă atâtea mari păcate, această clarviziune de ultim moment: el refuză să întoarcă armele contra aliatului german și vrea o ieșire onorabilă din luptă; deasemenea, el refuză orice compromis cu Aliații care ar fi putut primejdui independența României.

Deaceia, când a văzut că tratativele ce se duc în diverse părți sunt sterile, neavând alt răspuns decât «înțelegeți-vă cu Rușii», el a hotărît să continue lupta. În fața dezastrului din Moldova, provocat tocmai de oamenii ce și alesese, Mareșalul nu s'a gândit la capitulare, ci a dat dispoziții să se organizeze rezistența pe linia Focșani-Nămoloasa.

Dar era prea târziu. Plasa era întinsă de oamenii cei credea loialii lui colaboratori și a căzut în ea. Poate abia când fusese închis în safe-ul dela Palatul Regal, se va fi gândit la legionari... Cu ei nu ar fi ajuns aici.

În ordinea descendentă și în al treilea loc, vinovăția cade asupra șefilor de partide, Maniu și Brătianu. Aceștia nu au desmințit nici în aceste ceasuri grele pentru Patrie superficialitatea și incompetența partidelor în a trata problemele vitale ale națiunii. E greu de priceput ce-au avut în cap acești oameni când au făcut front comun cu comuniștii, pentru a scoate România din războiu. După informații din mai multe izvoare, rezultă că ei își imaginau că «marii noștri aliați», care acum erau Anglia și Statele Unite, vor interveni în favoarea României, oprind pe Ruși la Prut și chiar dacă vor intra în țară pentru operațiile războiului, mai târziu vor fi obligați, prin presiune diplomatică, să se retragă. În această credință au fost întăriți de faimoasele declarații ale lui Molotov din Aprilie 1944, că «Rusia Sovietică va respecta regimul politic și social din România». De altă parte, aveau însă la dispoziție alte izvoare, cari le semnalau împărțirea Europei în sfere de influență și chiar dacă nu le-ar fi crezut

pe acestea, rezultatele negative ale tratativelor dela Cairo și din alte părți ar fi trebuit să le dea de gândit. Nici aceste clare avertismente nu le-au servit la nimic și s'au asvârlit în vâltoare, târînd după ei întreaga națiune.

De abia în al patrulea rând trebuie fixată răspunderea Regelui Mihai, deși el este executorul material al actului. El nu dispunea de pregătirea politică necesară ca să-și dea seama de răul imens ce-l făcea țării. El credea că săvârșește o mare faptă istorică, așa cum îl asigura anturajul. Sub Carol a fost mizerabil educat, iar sub Antonescu a fost ținut departe de afacerile publice. Mareșalul nu tolera niciun fel de amestec al Regelui în Stat, considerându-l necopt la minte și nepriceput.

Ura Regelui contra Mareșalului pentru disprețul cu care era tratat, a înlesnit conspirației să-l acapareze și apoi să-l determine să-și asume răspunderea capitulării. Dar el nu ar fi îndrăznit să facă acest pas fără de acoperirea partidelor. În umbra lui Maniu și Brătianu și cu consimțământul acestora, a transformat Palatul într'un centru de coordonare al firelor interne și externe care pregătea răsturnarea regimului și ieșirea României din războiu.

Evident, proclamația Regelui Mihai a jucat un rol decisiv în schimbarea frontului, dar toată lumea din țară și toată armata știau că Regele este flancat de partide în acțiunea de «salvare» a Patriei. În fața acestei coaliții masive, Rege, partide, armată, cine ar mai fi cutezat să se ridice pentru a salva pe bietul om închis în safe și apoi predat lui Bodnăraș?

Nu putem vorbi de o răspundere «istorică» a miilor de agenți, de transfugi, de răsaduri titulesciene și carliste, de carieriști, care nu se gândeau decât să profite din nenorocirea țării și să ajungă miniștri. Aceștia s'au înmulțit în mediul creat de Antonescu și au trecut la acțiune sub ocrotirea șefilor de partide. Aceștia reprezintă speța respirătoare a hienelor politice care nu au alt ideal decât ca la orice schimbare să-și procure o nouă sursă de beneficii.

Cu atât mai puțin se poate menționa rolul «istoric» jucat de partidul comunist din România. Acest partid era o jalnică expresie, format din câteva sute de indivizi, în mare parte streini și în mare parte aflându-se în închisori și în lagăre. Cu efectivele ce le aveau disponibile nu ar fi putut asalta un comisariat de poliție, necum să-l răstoarne pe Antonescu.

Actul dela 23 August, este un exemplu tipic de escaladare a iresponsabilităților:

- guvernul german a patronat hibrida întocmire politică condusă de Antonescu;
- bucurându-se de sprijinul lui Hitler, Mareșalul a ocrotit acțiunea de subminare a frontului, întreprinsă de partide;
- la rândul lor, partidele, ocrotite de Antonescu, au dat girul Regelui pentru a-l răsturna pe Antonescu;
- susținut de partide, Regele a pactat cu conspirația, ale cărei fire ultime erau legate de Internaționala Comunistă;
- conspirația cuibărită chiar în Palatul Regal, a organizat lovitura dela 23 August și, ca vrednici epigoni ai lui Titulescu, au realizat planul acestuia din 1936, cu 8 ani mai târziu. România deschisese drum trupelor sovietice pentru a servi ca teritoriu de trecere spre Europa centrală;
- observăm, așadar, că toate forțele cari, pe parcursul celor două decenii de viață românească liberă au guvernat țara, administrându-i răni adânci și încă nevindecate, s'au reunit ca niște păraie în albia largă a trădării dela 23 August: partide, titulescieni, carliști, antonescieni...

Singură Mișcarea Legionară, eterna victimă a tuturor guvernărilor, prigonită de toate aceste formațiuni și curente, s'a opus alunecării României spre bolșevism și nu a avut

niciun amestec în actul dela 23 August. Așa se explică și calvarul ei neîntrerupt.

12. *Ultima încercare*

Cu guvernul dela Viena s'a făcut ultima încercare de a opri puhoiul bolșevic și de a salva independența Statului român. A doua zi după lovitură, 24 August, eram eliberat din lagărul Sachsenhausen-Oranienburg și am fost condus în Alexanderplatz, unde Generalul Müller mi-a comunicat știrile uluitoare din România. În aceeași seară, am plecat cu trenul spre Cartierul General al Führer-ului din Prusia Orientală, unde am ajuns în dimineața de 25 August, însoțit de Andreas Schmidt, Traian Borobaru și Alexandru Randa. Aici am aflat că se dăduse dispoziții de bombardare a Bucureștiului și de ocupare a Capitalei cu efectivele germane aflate în împrejurimi.

Înainte de masă am avut o lungă întrevedere cu Himmler, iar seara una mai scurtă cu Ribbentrop. În ziare se anunțase deja formarea unui guvern național-român. În după masa aceleși zile, am redactat o proclamație către țară, care a fost difuzată de Radio-Donau. În ipoteza că nu reușea intervenția trupelor germane la București, se luase hotărîrea să se astupe pasurile spre Transilvania și Banat. Pentru această eventualitate, sediul guvernului național-român, al cărui prim act a fost proclamația mea, fusese fixat la Arad, un oraș mai puțin expus.

În dimineața de 26 August, am plecat cu avionul personal al lui Hitler la Viena, însoțit de Borobaru și Andreas Schmidt, și, în continuare, la Budapesta. În capitala Ungariei am avut mai multe întrevederi, în zilele următoare, cu Generalul Phleps, care tocmai atunci primise însărcinarea să organizeze rezistența în regiunea Transilvania-Banat. Am examinat și problema cum ar putea fi stabilizat frontul, după ce contra-lovitura dela București eșuase. Trupele rusești se apropiau

de București, iar resturile armatei germane, câte au putut să scape, se retrăgeau spre pasurile transilvane. Nu am putut ajunge la niciun rezultat practic, deoarece situația pe front luase o întorsătură gravă. Susținuți de armata română, Rușii se revărsau vertiginos în toate direcțiile, apropiindu-se de munți. Însăși cetatea transilvăneană era amenințată. În aceste condiții, guvernul german a considerat că alegerea orașului Arad, ca reședință a guvernului național-român, nu mai corespundea situației și a dispus fixarea activităților acestui guvern la Viena.

M'am întors la Viena și am început organizarea forțelor de care dispuneam. Abia am ajuns aici, și primesc o depeșă dela Hitler prin care mă întreba dacă dispun de elemente pentru a închide pasurile din Transilvania. Trebuia să dau răspuns în câteva ore. I-am răspuns, cum era firesc, că nu am aceste forțe, dat fiind scurtimea timpului ce s'a scurs dela eliberarea din lagăr și iuțea cu care se desfășurau evenimentele. Eu pot să mobilizez aceste forțe dacă dispun de spațiul necesar de mobilizare și timpul necesar. Fixam acest timp la minimum o lună de zile. În consecință, ceream lui Hitler ca operația de închidere a pasurilor spre Transilvania să o facă unitățile germane, rămânând ca eu, cu forțele ce le puteam mobiliza, să intervin ulterior, întărind progresiv apărarea pasurilor. De fapt eu inversam chestiunea și ceream un lucru imposibil, căci dacă Hitler ar fi dispus de aceste forțe în spațiul transilvan, nu ar mai fi solicitat ajutorul meu. În toată România, inclusiv Transilvania, nu se găseau unități de rezervă, încât lovitura dela 23 August surprinsese pe Germani în cea mai proastă situație. Eu nu știam atunci acest lucru și nici nu îmi puteam imagina ca Statul Major german să săvârșească această imensă eroare. Hitler plătea încrederea ce și-o pusese în Antonescu, considerându-l nu numai aliat sigur, dar și capabil să domine situația.

În același răspuns, îi atrăgeam atenția asupra posibilității ca din interiorul țării să se realizeze o acțiune de regroupare a forțelor naționale, cu obiectivul de a se inversa

situația dela 23 August și a se restaura camaraderia de arme germano-română. Imi dădeam seama încă depe atunci că nu numai poporul, ci chiar și cei cari au contribuit la darâmarea frontului din Moldova, vor face o amară experiență cu năvălitorii. Pentru acest scop i-am pus la dispoziția lui Hitler pe cel mai bun om pe care îl aveam, Constantin Stoicănescu, cu misiunea de a se lăsa depășit de trupele rusești și apoi strecurându-se la București, să pregătească o contra-lovitură care să anuleze beneficiile ce le-au tras Sovietele din capitularea României la 23 August. Acest plan i s'a părut lui Hitler atât de interesant încât abia primit răspunsul meu, a și dispus trimiterea lui Stoicănescu, ce abia ieșise din lagăr, spre cel mai apropiat punct al frontului, pentru a putea pătrunde în teritoriul ocupat, lăsându-se «invădat».

Dela Budapesta, Stoicănescu a fost transferat la Târgu-Mureș și aici a așteptat ocuparea orașului. După multe peripecii, a ajuns la București, unde a luat contact cu serviciul secret german și a început acțiunea de destrămare a ceea ce se făcuse la 23 August. Mai târziu sosise în țară Petrașcu cu Andreas Schmidt și alte grupe de legionari, parașutate, încât se crease o rețea legionară. Populația, îngrozită de fărădelegile armatei de ocupație, sprijinea pe legionari, iar oameții politici se întrebau unde se merge cu această violență crescândă a elementelor comuniste, sprijinite de armata de ocupație. Stoicănescu observa cu atenție evoluția situației interne și în măsura în care se înrăutățea, își multiplica legăturile.

Pentru a nu tulbura activitatea lui Stoicănescu, am dat ordin echipelor care mergeau în țară să nu facă actele de sabotaj pentru care au fost pregătite în Germania, așa cum voiau Abwehr-ul și alte servicii mai mici, ci numai informații și reorganizarea Mișcării. Petrașcu se ocupa precumpănitor de organizarea Mișcării, iar Stoicănescu, precumpănitor de contactele cu inaltele sfere politice și militare. La sfârșitul lui Ianuarie 1945, pregătirile erau atât de înaintate încât s'a hotărât întoarcerea lui Stoicănescu în Germania pentru a

expune Führer-ului planul de realizare al contra-loviturii. Acest plan, de o construcție genială, depășea cu mult însăși misiunea cu care fusese trimis în țară. Dacă s'ar fi realizat, armata sovietică ar fi suferit una din cele mai mari catastrofe din istoria războiului. Intreg spațiul carpato-danubian ar fi fost eliberat dintr'o singură lovitură și, probabil, avalanșa nu s'ar fi oprit până la Nistru, deoarece înșiși Rușii se găseau la capătul eforturilor. Consecințele ar fi fost incalculabile pentru soarta întregului războiu. Bătălia depe «Câmpiile Catalaunice», cum o numeam entuziasmați de grandioasa perspectivă, ar fi alungat pe Ruși din întreg Sud-Estul european și ar fi slăbit considerabil presiunea sovietică pe Oder. Fără a merge atât de departe cu speculațiile pentru a crede că războiul putea fi câștigat în final, ne gândeam totuși că Englezii, care ocupaseră Grecia, vor trebui să sară în ajutorul aliatului lor, îndreptându-și armatele spre Dunăre. Englezii nu puteau tolera o prelungire a războiului din cauza temerii de noile arme germane. Și atunci nu exista altă soluție decât să vină ei să ocupe România, ceea ce ar fi modificat complet situația din Balcani. Era unica șansă de salvare a independenței naționale... soluție la care se gândiseră și partidele.

Acest plan nu s'a putut realiza din cauza unui trădător, telegrafistul serviciului secret german din România, un oarecare Dr. Tăranu din Timișoara, angajat de mulți ani, încă din timpuri de pace. Deși Mișcarea Legionară din țară dispunea de elemente pregătite să-l substituie, serviciul german a preferat să-l păstreze pe acest om, fiind verificat de atâția ani. Cert este că dela o vreme toate mesagiile ce le primeam la Viena prin TFF erau predate de Tăranu și Rușilor. Cert este că atunci când Stoicănescu și Andreas Schmidt și-au anunțat sosirea la Viena cu un avion militar românesc, acest aviz a ajuns în mâinile Rușilor, care au dat imediat alarma pe toată linia frontului. Când avionul s'a ridicat din spatele frontului și voia să se îndrepte spre Apus, artileria anti-aeriană rusească a început să tragă, doborându-l în flă-

cări. Ocupanții s'au salvat, Stoicănescu cu arsuri grave, iar Andreas Schmidt, cu răni mai ușoare. Au fost transportați la un spital și aici au venit Rușii și i-au ridicat. După ce s'au întremat într'o anumită măsură, au fost supuși la interogatoriu și anchetatorii au aflat dela ei tot ce le trebuia. Ca urmare au fost arestați o serie de civili și militari, în frunte cu Generalul Avramescu, care era unul din factorii de bază ai planului. Stoicănescu și Andreas Schmidt au fost apoi duși în Rusia, unde au murit într'un lagăr de exterminare.

Nu pot să dau în cadrul acestui studiu toate amănunțele planului. Țin numai să precizez că planul era perfectat de partea românească și rămânea numai ca Hitler să-și dea aprobarea. Ei veneau ca să-i explice amploarea operației. În această ipoteză și numai în această ipoteză, ar fi participat și unitățile românești ce le pregăteam la Döllersheim, într'o acțiune spre țară, dar nu pentru a lupta contra armatei române, ci contra inamicului care, strâns și încercuit, nu ar mai fi putut opune decât o slabă rezistență. Trebuie să adaug că Hitler era informat zi de zi de acțiunea grupului legionaro-german dela București. Telegramele primite la Viena erau transmise și Marelui Cartier German. Convins de importanța operației, Hitler a dat dispoziții, în cursul lunii Ianuarie 1945, ca să se concentreze în Vestul Ungariei o armată de șoc, sub conducerea Generalului SS Sepp Dietrich. Nimeni nu pricepea rostul concentrării acestor divizii și inactivitatea lor prelungă în timp ce în regiunea Breslau situația se agrava. Era trupa de șoc destinată să atace și să se unească cu armata română, în eventualitatea că s'ar fi trecut la execuția planului.

Tot în cadrul acțiunilor întreprinse de guvernul dela Viena, la începutul lui Septembrie 1944, trebuie menționată și organizarea primei linii de rezistență în regiunea Banatului. Având ca bază Banatul sârbesc, unde sub conducerea lui Pavel Onciu se formase un puternic grup legionar, s'au întreprins o serie de incursiuni în România, în speranța de a ajunge la Orșova înaintea Rușilor și a închide trecătoarea Cernei.

Aceste incursiuni s'au realizat în colaborare cu grupul militar german din Banatul sârbesc, care trecuse sub ordinele Generalului Phleps. Un grup legionar, sub comanda lui Octavian Roșu, trimis special al guvernului dela Viena, pornind dela Vârșeț, a înaintat până la Oravița, luând în stăpânire județul Caraș. Un puternic detașament mixt germano-român, pornind dela Kikinda-Mare, a ocupat orașelul de frontieră Jimbolia și apoi s'a îndreptat spre Timișoara. Au ajuns până la marginea orașului, fără a întâmpina decât o slabă rezistență, dar nu au putut pătrunde în oraș din cauza apropierii diviziilor sovietice. Aceste înaintări nu au putut fi consolidate din cauza lipsei oricărei rezerve germane în acest spațiu. În Banatul sârbesc nu se găseau decât trupe însărcinate cu paza teritoriului și administrația locală. La 1 Octombrie 1944, a început evacuarea Banatului sârbesc și grupele de voluntari români existente aici s'au retras la Viena.

După tragicul final al misiunii Stoicănescu, guvernul dela Viena a continuat parașutările în țară, în speranța că se vor produce reacții din partea militarilor și chiar a partidelor politice, înșelate în speranțele lor, lucru ce s'a și întâmplat. Cât privește armata națională, am continuat pregătirea ei, sub conducerea Generalului Platon Chirnoagă, cu aceeași intensitate. Un regiment român a fost trimis să ocupe poziții pe Oder oprind trecerea Rușilor peste fluviu și aici a primit botezul sângelui. Un alt regiment era pe punctul de a intra în luptă și chiar părăsise Döllersheim-ul pentru a participa la apărarea Germaniei. În drum a fost surprins de evenimente și s'a dizolvat. Al treilea regiment era încă în formare la Döllersheim.

Însfârșit, ultima acțiune a guvernului dela Viena a fost retragerea unui grup de legionari în munții din jurul lui Altausse, pentru a se reuni cu camarazii germani din unitățile lui Skorzeny și a alcătui grupe de guerillă contra Rușilor. Cum regiunea a fost ocupată de Americani, Skorzeny a dat ordin de dizolvare a grupului.

13. Teheran

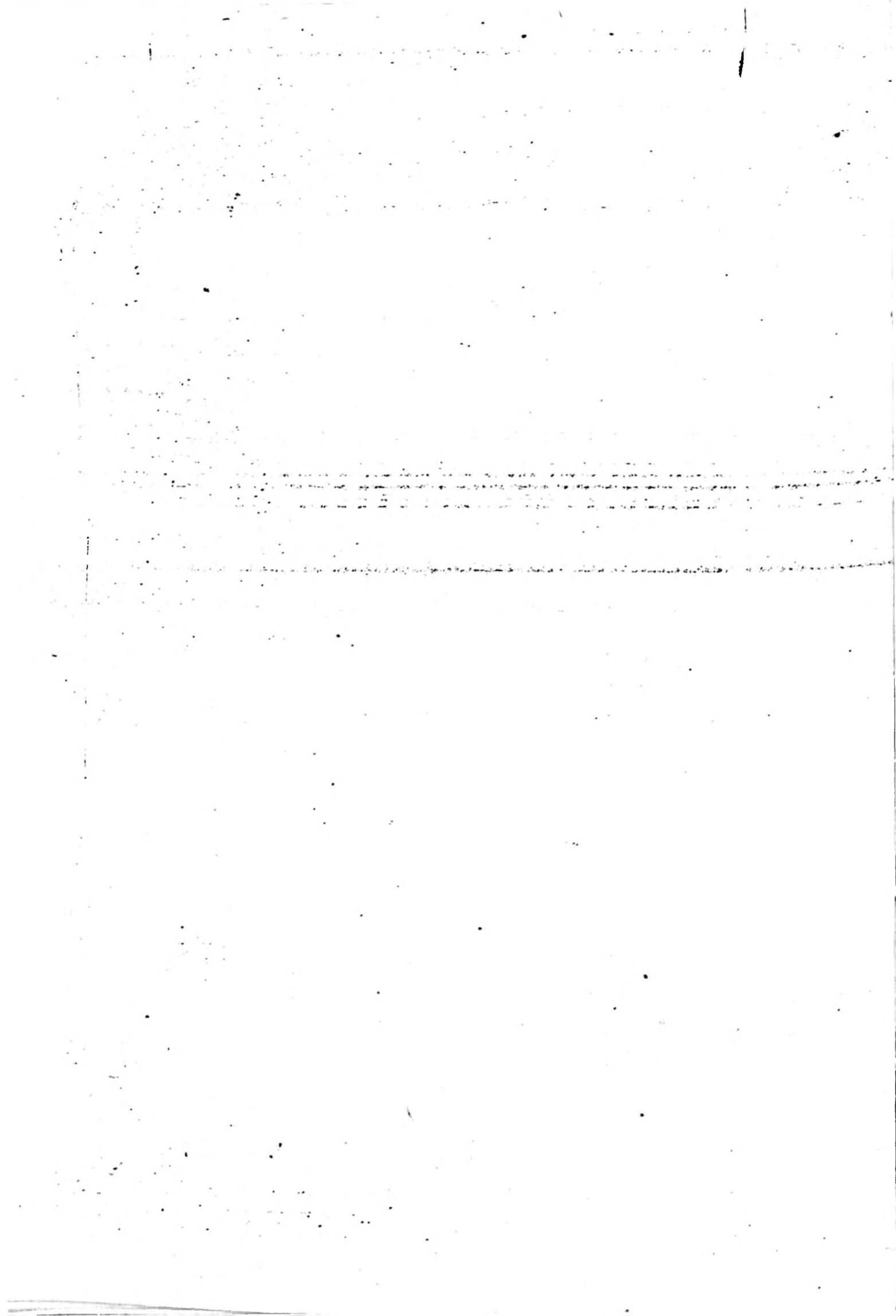
Cititorii se vor întreba de ce într'o cercetare denumită «Pentru ce am pierdut războiul din Răsărit», nu am vorbit nimic de cauza cauzelor, de înțelegerea secretă dela Teheran între Roosevelt și Stalin, conform căreia nu numai România, ci toate țările din Răsăritul Europei erau trecute în orbita sovietică.

Acest pact odios nu aparținea posibilităților românești de a-l împiedeca. Dar era de resortul guvernului român și al tuturor sferelor conducătoare românești să cunoască ce soartă pregăteau «marii noștri aliați» României și să ia toate măsurile necesare pentru a nu cădea victimă acestei conspirații. Izvoare de informații aveau mai mult decât îndesulătoare. În afară de depeșile primite din întreaga lume, exista acea excelentă serie de articole scrise de Pamfil Seicaru în «Curentul», care a dus o campanie de opt luni pentru a trezi la realitate forurile conducătoare. Dar din ineseși răspunsurile echivoce și evazive ce le primeau diverșii emisari oficiali și particulari, în diversele capitale europene, unde luau contact cu Occidentalii, cei ce se agitau pentru ieșirea României din război ar fi trebuit să se pună în gardă contra cursei ce ni se întindea. Și, în final, exista și acea sensibilitate specifică oricărui om politic îngrijorat de soarta țării lui, acea fină intuiție a realităților, când este în joc însăși existența neamului.

Nefiind întrunite condițiile necesare pentru o încetare a focului, nu trebuia să se facă un pas spre trecerea în tabăra cealaltă. A proceda altfel, cunoscând perfidia și ferocitatea bolșevicilor, ar fi însemnat o asvârlire în necunoscut, exact ca un individ care s'ar lansa din avion fără parașută. Parașuta națiunii era armata. Tocmai cunoașterea înțelegerii dela Teheran trebuia să fie argumentul cel mai puternic în mâna responsabililor de soarta țării ca să refuze orice slăbire a frontului, atâta vreme cât nu exista un armistițiu în bună formă, bazat pe recunoașterea suveranității naționale.

În această prevință, e bine să ne reamintim două exemple concludente. Și Finlanda fusese sacrificată de Roosevelt și trebuia să fie absorbită în imperiul comunist. În fața acestei primejdii, oamenii politici finlandezi s'au strâns în jurul Mareșalului Mannerheim și au luptat până ce Rușii înșiși le-au oferit o ieșire onorabilă din războiu. Un alt exemplu este al Turciei, care mereu era împinsă de Churchill și Americani să intre în războiu, pentruca apoi, în fața unei ofensive germane, «să-i sară în ajutor» Rușii prin Caucaz, pentru a nu mai părăsi țara și a le pregăti și Turcilor soarta Românilor. Dar conducătorii turci, temându-se de o alianță cu Rusia, din experiența lor multi-seculară, au refuzat invitația și au rămas neutri până în ultimele luni ale ostilităților când declarația de războiu contra Puterilor Axei nu le mai putea produce niciun rău.

La Teheran, România fusese vândută de Americani Rusiei, dar pentru realizarea acestei tranzacții infame mai trebuia să se smulgă și consimțământul victimei. Nu depindea decât de Români ca, printr'o politică inteligentă, bazată pe fermitate și ascuțișul sabiei, să scape la limită din cursa ce li se întindea.

ES MANUSCRITO.

